

Історія комунального закладу «Вінницький ліцей №15»

Кожен ліцей – це як окрема маленька держава, який має власні закони і порядки, традиції і звичаї, а найголовніше свою власну самобутню і цікаву історію. Таку ж історію має і наш рідний ліцей № 15 міста Вінниця. Кожного дня тут здобувають освіту сотні учнів і працює багато вчителів, але чи замислювалися вони над тим, яким життям жив наш заклад з перших років існування?

Перша літописна згадка про місто Вінниця датується 1396 роком, з тих часів місто розбудовувалося і розвивалося, часом зазнавало руйнувань, але його велич завжди манила своєю красою і тому населення зростало, не дарма його вже багато років поспіль вважають найкомфортнішим містом для проживання. Так було завжди, населення збільшувалося і постала потреба у збільшенні кількості житла, тому рішенням міської влади було розпочати у 1960-1970 роках розбудовувати мікрорайон «Вишенька». З будівництвом багатоповерхівок постало питання і першої школи в цьому районі, якою і став наш ліцей № 15. Саме у вересні 1965 року (рішення виконкому Вінницької міської ради «Про затвердження акту державної прийомки до експлуатації трьохповерхового будинку середньої школи на 960 учнів у 1-му мікрорайоні м. Вінниці» від 26.08.1965 року - № 20\835) наш ліцей вперше відкрив двері своїм учням. Знаходився він за адресою місто Вінниця, вулиця 600-річчя 16, де на даний час функціонує ліцей № 21 [9].

Освоювати шкільну цілину на території обслуговування розпочинало 42 педагоги на чолі з талановитим керівником Ценделіном Павлом Прокоповичем, заступниками якого були Петрова Віра Олександрівна та Лисицина Віра Василівна. Творчий, трудолюбивий колектив мрійників та ідеалістів, здатних щоденно жертвувати власним для загалу, доклав багато зусиль, щоб школа стала острівцем соціального комфорту, зоною любові, відлуння якої до цих пір відчувають випускники, не забуваючи про щорічні традиційні зустрічі.

Мікрорайон забудовувався з небувалою швидкістю, кількість учнів постійно зростала і, незабаром стало тісно в стінах «першої вишенської» (так називали школу у місті). Тому в 1971 році школа перейшла в нове чотирьохповерхове приміщення коридорного типу (Акт державної прийомки до експлуатації від 24.08.1971 р., рішенням виконкому Вінницької міської ради «Про затвердження акту державної прийомки до експлуатації середньої школи на 1104 учні в III мікрорайоні «Вишенька»» від 30.08.1971 р. № 609) за адресою: 21021 місто Вінниця, вулиця Келецька, 62 [1].

Під школу відведена земельна ділянка площею 23019 м², з яких 11411 м² – двір, 2561 м² – забудівля, 9047 м² – стадіон із футбольним полем, гандбольним майданчиком, стрибковою ямою, гімнастичними снарядами [1].

Режим роботи ліцею – 08.00 – 19.00. Функціонує дві зміни навчання, задіяний спортивний зал площею 261,1 м², напружені години роботи бібліотеки, щільний графік виховних заходів у актовій залі, гурткова робота, змістовні уроки від першого до останнього дзвоника. Не вистачало приміщення для якісного проведення занять із трудового навчання – і в 1986 році виконавчим комітетом Вінницької міської ради прийнято рішення за №268 від 12.06.1986 р. «Про надання дозволу середній школі №15 на добудову майстерень», яких зараз 2, що разом із 27 класними кімнатами складає 1377,8 м² при загальній площі навчальних приміщень 1905,6 м².

П'ятнадцята утвердилась як школа, де працює згуртований, дисциплінований колектив педагогів, які користуються повагою батьків та учнів, бо поєднують у собі любов до справи і до дітей, впроваджують і закріплюють гуманні стосунки в процесі розбудови національної школи. Прикладом цього є цікава історія зі заснування нашого закладу, повз якої не можливо пройти повз. Під час будівництва було задіяно багато працівників, серед них були Григоруки Леонтій Арсентійович та Ольга Михайлівна, які познайомилися під час будівництва нашої школи і згодом створили сім'ю. А їхній великий внесок у будівництво не залишився не оціненим тому, що саме тут навчається їхній онук

Загалило Макар, який пишається, що навчається в школі, яку будували його рідні [12].

На даний час, у 2023-2024 навчальному році в ліцеї навчається 1448 учнів в 46 класних колективах, нараховується 82 педагогічних працівника, 12 – вчителів методистів, 21 – старший вчитель, 47 педагогів вищої категорії, 11 – першої. До прикладу, в 2004-2005 навчальному році в школі навчалися 1182 учні в 41 класному колективі, нараховувалося 114 працівників, з яких 83 – педагоги, покликані долею для роботи з дітьми, щоб при взаємному спілкуванні стати мудрішими й добрішими. Навчали школярів 16 вчителів-методистів, що мали цінний багаторічний досвід, 4 старших учителі, 40 педагогів вищої категорії, 17– першої. Середній вік педагогічного колективу складав 45,3 р. У школі працювало 16 вчителів віком до 30 років та 26 пенсіонерів, серед яких Яловнича Елла Федорівна та Колісніченко Міра Якимівна, що мали лише один запис у трудовій книжці – п'ятнадцята середня...[6].

На 2023-2024 навчальний рік найбільший педагогічний стаж роботи – 50 років у Пастух Людмили Михайлівни, вчителя української мови та літератури.

Учнівський колектив, батьківська громадськість, учителі пам'ятають і цінують попередніх керівників школи : Ценделін Павло Прокопович (вчитель історії — 1965-1977 н. рр.), Гунько Микола Митрофанович (вчитель фізики — 1982-1985 н. рр.), Шевчук Володимир Прокопович (вчитель української мови та літератури – 1977-1982 н. рр.; 1985-2003н. рр.), Черешнюк Олександр Іванович (вчитель історії – 2003-2017 н. рр.), Василевська Тетяна Володимирівна (вчитель початкових класів – з 2017 н. р.), які завжди дбали і дбають про ліцей, учнів і педагогів [3].

Варто згадати вклад, який зробив у функціонування школи Шевчук Володимир Прокопович, 25 років трудового стажу якого пов'язано з діяльністю школи №15. Його серце і життя завжди віддане дітям, школі, освіті і вихованню. Володимир Прокопович вірний продовжувач педагогічної династії, загальний трудовий стаж якої на теперішній час вже майже 500 років. Вся його родина – це

педагоги за покликанням душі. За вагомий внесок у розвиток освіти і виховання підростаючого покоління, високу професійну майстерність і відповідальність, активну громадянську позицію Шевчук Володимир Прокопович нагороджений багатьма похвальними грамотами, подяками, значками, визнаний кращим директором року в міському огляді роботи директорів закладів освіти (1994 р. та 1998 р.). «Учитель вищої категорії» зі званням «Учитель-методист» Шевчук В. П. має відзнаку «Відмінник народної освіти України». За особливі успіхи, досягнення в навчанні і вихованні підростаючого покоління Володимир Прокопович нагороджений тричі Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України (1972 р., 1998 р., 2002 р.). У 2004 році Шевчука В. П. за рішенням колегії управління освіти міськради зареєстровано президентом клубу «Педагогічне братство». Нагороджений нагрудним внеском «Василь Сухомлинський» за значний особливий внесок у розвиток загальної середньої освіти, за визначні успіхи у навчанні та вихованні молодого покоління. Він все своє життя присвятив школі, дітям, отримавши взамін велику вдячність і пошану багатьох поколінь своїх учнів, батьків і колективу вчителів [8].

Пріоритетним напрямом навчального процесу школи сьогодні є здійснення індивідуального підходу та диференціації діяльності як на основі функціонування (з 1999 року) профільних класів школи III ступеня: математичного, історичного, так і шляхом створення динамічних груп безпосередньо в класах, які формуються на основі побажань школярів та результатів досліджень [13].

Педагогічний колектив школи разом з учнями та їх батьками ставить перед собою таку мету: домогтися суттєвого поліпшення ситуації для збереження і зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я школярів, впроваджуючи інноваційні технології щодо формування культури здоров'я, використовуючи наявні традиції школи і передовий педагогічний досвід українських і зарубіжних закладів освіти, взявши за основу принципи

взаємозв'язку розвивального навчання з роботою по охороні та зміцненню здоров'я учнів [3].

З 2000 року школа є учасником «Європейської мережі шкіл сприяння здоров'ю». Високу результативність роботи школи з питання формування культури здоров'я, позитивної мотивації на здоровий спосіб життя учасників навчально-виховного процесу засвідчила «Почесна грамота» Міністерства Освіти і Науки України.

Важливе місце в роботі школи займає проблема наступності. З цією метою педагогічний та учнівський колективи працюють з дошкільними виховними установами №45, №75 [6].

Вчителі створюють необхідні умови для саморозвитку учнів, впроваджуючи в навчально – виховний процес використання інноваційних технологій : фрагменти системи роботи школи Монтесорі, основні положення «ТРВЗ – педагогіки» , форми інтерактивного навчання[8].

Питання демократизації управління школою знаходять свою практичну реалізацію через розвиток і вдосконалення різних форм самоврядування. Завдяки учнівському самоврядуванню в школі забезпечується діловий режим життя та навчально – виховна робота. Завдяки широкому залученню дітей до позакласної роботи, ліцей неодноразово займав перші місця на міських оглядах художньої самодіяльності «Перлини року».

Педколектив 15-го ліцею завжди з розумінням ставиться до проблеми екологічного виховання, залучення учнів до активної природоохоронної діяльності на основі набутих знань. Правильне, бережливе ставлення до навколишнього світу, розуміння особистої відповідальності за стан довкілля, нову екологічну свідомість формувала вчитель Уманець О. О., яка впродовж багатьох років співпрацювала з Вінницькою обласною станцією юних натуралістів. За її ініціативи на базі ліцею з 1999 року функціонував гурток «Екологи», який брав активну участь у проведенні масових заходів з пропаганди охорони природи та був учасником Всеукраїнської екологічної ліги. У грудні

2002 року команда екологів нашого закладу стала переможцем конкурсу юних орнітологів. Також з 2002 року на базі ліцею було створено осередок дитячої міської організації «Екологічна ватра», головою якого було обрано вчителя методиста Даценко Л. П. [4].

Вчителі нашого закладу професіонали своєї справи, завжди працюють для гарного результату, займаються самоосвітою. Досвід наших вчителів: Українець О. О. (вчитель початкових класів), Гаврилюк Ю. П. [2] (вчитель історії), Бернадська Г. М. [7] (вчитель зарубіжної літератури) – у 2013 році вивчався на рівні Вінницької області. Вони показали себе як справжні професіонали, з яких брали приклад ще не одне покоління вчителів нашого міста.

У 2018 році Янощук Л. Л. (вчитель української мови та літератури) – зайняла призове місце у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2018» у номінації українська мова.

Важливою формою виховання в школі є робота шкільного радіоцентру, який знайомить учнів із новинками шкільного життя, проводить виховні, пізнавальні радіопередачі.

З 2002 по 2012 роки на базі закладу функціонував Екологічний театр – (Керівники Даценко Л.П. та Уманець О.О.) Учасники театру були бажаними гостями в дитбудинках, притулках, будинках – інтернатах тощо. Вони привозять одяг, привабливі іграшки, ласощі, зібрані під час щорічної традиційної акції «Милосердя» [5].

В 2017 році комунальний заклад «Вінницький ліцей № 15» зазнав модернізації. В цілях енергозбереження, за кошти міського бюджету, було утеплено фасад будівлі, замінено всі вікна на металопластикові і перекрито дах. Школа осучаснилася і набула теперішнього вигляду.

Ліцей багато років поспіль бере участь у міському конкурсі бюджету громадських ініціатив і двічі здобував перемогу отримуючи гранти для реалізації проектів. У 2021 році за рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради № 34 від 14.01.2021 р. на території закладу відбувся капітальний ремонт, який

передбачав: влаштування металевої скульптури у вигляді глобуса, влаштування покриття з ФЕМ, встановлення сучасного освітлення, монтаж урн для сміття і паркових лав [10]. А у 2023 році рішенням виконавчого комітету Вінницької міської ради № 788 від 06.04.2023 р. було облаштовано пришкольну територію з елементами капітального ремонту: влаштовано поребрик, доріжки з відсіву та бетонних форм типу «Тваринні сліди», «Екологічна стежинка Теренкур», влаштовано лавочки та урни, бетонні квітники та декоративну фігурку «Сова». Наші творчі вчителі та учні планують і надалі втілювати свої ідеї для покращення життя та роботи закладу [11].

Пишається школа й своїми кращими учнями: Коваль Надія, Семенюк Вікторія, Рудний Михайло, Єременко Каріна, Коробко Олена, Лаврикова Анастасія, Ворощук Анна, Параскевіді Кіра, Анпілова Аріна, Островський Анатолій, Мороз Єгор, Щербак Софія, Войцещук Анастасія, Зуб Анастасія, Юрець Анна, Марченко Вікторія та багатьма іншими.

У нашій школі навчалися Шевня С.П. (лікар-онколог), Шевня Б.П. (лікар-маммолог), Зажирко Ю. (юрист), Рибаченко С. В. (журналіст), Нікіфорова А. (журналіст), Соколовська М. (учитель), Маліновський В.В.(меценат, президент компанії «Віктор»), який сприяє зміцненню матеріально-технічної бази школи, та багато інших відомих людей міста, а також Євтушенко Наталія, чії вірші неодноразово друкувалися у збірці поетів-початківців «Зелене гроно». Багато учнів закладу боронять нашу Україну на передовій, на жаль, є і ті, які залишили свій подвиг у пам'яті нашим поколінням, це Присяжнюк Ігор та Шаповал Максим (учасники АТО), Рибалко Олександр, Стасюк Віктор, Кобзар Владислав (учасники повномасштабного вторгнення). Ми завжди пам'ятатимемо їхні наших героїв. Закінчили СЗШ № 15 та присвятили своє життя дітям учителі Опалінська Н. О., Висоцька Н. Є., Кордон О. Д., Заданюк Л.Ю., Чульфа А.М., Подолян Т. М., Волосенко О. Ю., Федаш О. О, Садовська М. В., Волошинська А. В., Білавич Ж. Л., Дугельна Т. Ю., Гвоздєва О. С., Шахрайчук І. В., Мальська Д.

М., Поп О. Ю., Пошпур С. Є., Луник Н. О., Фашмухова А. А., Павленко В. С.,
Каліберська І. А., Ковальчук О. Ю..

Час швидкоплинний, він не стоїть на місці, так як і наш ліцей № 15. Вчителі і надалі докладають багато зусиль, щоб учні відвідували наш заклад із задоволенням і надалі показували свої високі знання на обласних і державних конкурсах і олімпіадах. Ми пишаємося нашим директором, Василевською Т. В., яка дбає про гармонійний розвиток як учнів закладу, так і підтримує дружній мікроклімат у педагогічному колективі. За її сприянням було відчинено на базі закладу інклюзивні класи, ресурсна кімната, стем-лабораторія, зроблено ремонт в кабінеті психолога, спортзалі, відкрито кабінет безпеки, а також почало функціонувати укриття.

Отже, наш ліцей має багату історію, в якій є кого згадати і подякувати кожному, який долучався до важкої нелегкої педагогічної праці. Попереду нас чекає ще багато нових звершень, але головне у вільній незалежній і мирній Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Акт державної прийомки до експлуатації від 24.08.1971 р., рішенням виконкому Вінницької міської ради «Про затвердження акту державної прийомки до експлуатації середньої школи на 1104 учні в III мікрорайоні «Вишенька»» від 30.08.1971 р. № 609
2. Витяг з протоколу №4 засідання науково-методичної ради Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників від 30 квітня 2013 року (про Гаврилюка)
3. Гирман Л. Їм сьогодні 35//Панорама – 2000. - № 77 (9594).
4. Карлицький І. Виховуємо екологічну свідомість дитини – формуємо майбутню еліту України//Слово педагога. – 2005. - № 1 (103).
5. Карлицький І. Завдання юних екологів: активна природоохоронна діяльність//Подільська зоря – 2005. - № 8 (7983).
6. На педагогічній ниві//Кур'єр. – 2008. - № 40 (302).
7. Наказ № 460 від 17.04.2013 «Про організацію науково-методичної роботи закладів освіти міста Вінниці у 2012-2013 навчальному році» (про Бернадську)
8. Новицький В. Гомін літ//Вінницька правда – 1999. - № 94.
9. Рішення виконкому Вінницької міської ради «Про затвердження акту державної прийомки до експлуатації трьохповерхового будинку середньої школи на 960 учнів у 1-му мікрорайоні м. Вінниці» від 26.08.1965 року - № 20\835
10. Рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради № 34 від 14.01.2021 р.
11. Рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради №788 від 06.04.2023 р.
12. Спогади очевидців Загалило Тетяни.
13. Черешнюк О. О рідна школо! Світле сьогодніня!//Слово педагога №1. – 2005. - № 1(103).